

# ЗВІДОМЛЕННЯ

української приватної  
реформованої реальної гімназії  
при Укр. Педаг. Інституті ім. М. Драгоманова  
в Празі  
за шк. рік 1926—1927

подає

*Дирекція при співчасті учитељського збору*



# VÝROČNÍ ZPRÁVA

ukrajinského soukromého  
reformního reálného gymnasia  
při Ukr. Pedag. Ústavu jm. M. Drahomanova  
v Praze  
za šk. rok 1926—1927  
podává  
*ředitelství s přispěním profesorského sboru*

---

ПРАГА 1927

## Початок української гімназії в Празі.

21. листопаду 1921 року армія Української Народної Республіки під натиском большевиків залишила рідні терени й перейшла за річку Збруч, де була обезброєна й інтернована поляками в декількох таборах. В рядах цієї армії опинилось більше сотні українських дітей — переважно сиріт, що під час військових подій на Україні втратили своїх батьків і знайшли собі притулок серед війська. Положення цих дітей у таборах було жахливим. Жили вони в загальних бараках серед козаків, не мали ні одягу, ні взуття й чим далі, тим більше деморалізувались. Виникла думка зібрати всіх дітей до одного табору й утворити для них школу. Завдяки моральній і матеріальній допомозі з боку Американської спілки християнської молоді (У.М.С.А.) цю думку вдалося зреалізувати, і 3. січня 1922 року в таборі Щепйорні (біля Калішу) повстала Школа Українських Пластунів, в якій було зібрано до 150 дітей. У школі були відкриті перші 5 клас із програмою єдиної української школи. Крім загально-освітніх предметів було також заведено навчання ремесел, а саме: шевства, кравецтва, столярства й opravi книжок. Школа ця мала великі позитивні наслідки, але над нею вже в 1923 року повисла загроза припинення її існування, бо в той час польська влада почала ліквідувати табори інтернованих, а разом з таборами мусіла ліквідуватися й школа\*) Перед педагогичною радою школи повстало питання: як зберегти школу, як заховати дітей від денационалізації? Педагогична рада зверталась на всі боки з проσбою про допомогу для школи, тубила вже надію одержати цю поміч від кого б то не було, коли раптом у листопаді 1923 р. завідуючий школою одержав повідомлення від голови Українського Громадського Комітету в Ч.С.Р., п. М. Шаповала, що чеський народ в особі п. міністра д-ра Гірси й Чеського Червоного Хреста приходять на допомогу українським дітям-сиротам, що залишилися в школі, і для них уже вислані до Варшави візи. Тяжко собі уявити ту радість і почуття вдячності до чеського народу, які запанували в Школі Українських Пластунів після прочитання цього повідомлення! Скоро були покінчені всі потрібні формальності, і 18. грудня 1923 року 29 українських дітей зі Школи Українських Пластунів під проводом сроїх двох учителів і одного лікаря, який

\*) Про цю школу більш докладно див. брошуру: «Школа Українських Пластунів» т. Щипйорно 1923 року.

був висланий Чеським Червоним Хрестом навустріч дітям до Богуміна, прибули до Праги.

В Празі діти були приміщені в бараці ч. 5 на вулиці Шефлесго (Praha IV Pochořelec), де вже була українська переходова станиця Українського Громадського Комітету. Тут же діти продовжували свою науку при допомозі тих двох учителів, що приїхали з ними з Польщі. Нормальної середньої української школи в той час у Празі не було, а були лише Українські Матуральні Курси, тому вирішено для дітей старшого віку при цих курсах відкрити ще два курси, що відповідали би приблизно III—IV і V—VI класам реальної школи. 15. березня 1924 року почалося навчання на цих нововідкритих молодших реальних курсах. Але на ці курси могли ходити не всі діти, що приїхали з Польщі, а тільки старші; молодші ж і надалі залишалися без правильної науки. Крім того виявилося, що в Празі, ії околицях та в загалі в Ч.С.Р. є значна кількість українських емігрантських родин, що мають дітей шкільного віку, але позбавлені можливості вчити їх у рідній школі. Все це наводило на думку про необхідність клопотати перед чеською владою про дозвіл на відкриття в Празі української середньої школи. Ініціативу взяв на себе Український Педагогичний Інститут ім. Драгоманова в Празі, для якого така середня школа була конче потрібною, бо в такій би школі студенти інституту могли практично ознайомитись зі шкільною працею.

1. травня 1925 року Сенат Педагогичного Інституту призначив професора д-ра Я. Ярему директором гімназії. На його долю випала тяжка справа організації й упорядкування життя гімназії. Проф. Ярема застав у гімназії лише 3 курси: один курс, що відповідав V—VI класам, другий курс, що відповідав IV—V класам реальної школи й третій курс — підготовчий до I класи гімназії.

З початку 1925-26 шкільного року з комбінованих курсів були утворені дві курсові групи, що відповідали вищим класам реальної школи, а із учнів, що були молодші віком і мали більш-менш правильну попередню освіту, III і V класи реформованої реальної гімназії, а також і I класу, до якої вступили діти, що були перед тим на підготовчому курсі.

29. травня 1926 року декретом Міністерства Шкільництва і Народної Освіти гімназія була затверджена, як приватна Українська Реформована Реальна Гімназія в Празі в складі I, III і V клас реформованої реальної гімназії і двох тимчасових комбінованих груп вищої реальної школи.

Після затвердження гімназія перейшла вже на нормальний стан. Українські діти, що вчаться в гімназії, а це є переважно діти-сироти,

або діти тих українських емігрантів, що тяжкою працею здобувають собі хліб у Чехії, Польщі, Франції і других державах і не можуть думати про те, щоби дати освіту своїм дітям у рідній школі, — всі ці діти можуть тепер спокійно вчитися, бо з матеріального боку вони забезпечені допомогою Чеського Міністерства Закордонних Справ. Ця матеріальна й культурна допомога для українських дітей в тяжкий для них час викликає, як у дітей, так і в українського громадянства почуття найщирішої подяки й вдячності до братнього чеського народу, який дав можливість українському поколінню й на вигнанню здобувати собі освіту в рідній школі.

Іван Кобизський  
проф. гімн.

# Шкільні Відомості.

## I. Класи й приміщення гімназії.

Гімназія мала в шк. році 1926-27 чотири класи, затверджені декретом Чсл. Міністерства шкільництва її народної освіти ч. 134841-V з 29. травня 1926, а саме: II, IV і VI класи реф. реальної гімназії та VII комбіновану класу реальної школи, призначену для молодих емігрантів із незакінченою середньошкільною освітою, після складення вступного іспиту за 6 клас реальної школи, з чеською мовою вмісць французької. Програма навчання в класах II—VI відріжнялася від програми державних реф. реальних гімназій у Ч.С.Р. тільки тим, що навчання релігії заступали виховні години, а другою чужою мовою поруч французької була чеська мова. Німецька мова рахувалася необовязковим предметом.

Через те що на початку шк. року набралась певна скількість учнів та учениць і до клас I та III, для відчинення котрих дирекція гімназії не мала дозволу Міністерства, були відчинені при гімназії підготовчі курси I і III класи й таким способом дана була спромога вчитися 17 хлопцям і 13 дівчатам, які прибули в Прагу з бажанням дістатись у школу. За щиру й безоплатну працю на цих курсах Дирекція висловлює в імені дітей-курсантів горячу подяку всім пп. учителям гімназії й п. проф. Миколі Галаганові, який з 1. II. 1927 учив по 3 год. у-тиждень фізики на курсі III. класи.

Навчання для всіх клас гімназії відбувалось у 4 днях тижня в будинку Будовцової хлопячої школи при вул. Кармелітській на Малій Стрانі, а у 2 днях тижня в будинку держ. реальної школи при вул. Новодворській на Малій Страни — після обіду, в годинах 1,30 до 7.

За ласкаве уділення приміщення Дирекція складає Земській Шкільній Раді й Господарському Урядові міста Праги найширішу подяку в імені школи.

## II. Учительський збір.

1. Др. Яким Ярема, проф. Укр. Педаг. Інст., — директор.
2. Валерія Багацька, французька мова II, IV, VI кл., — 14 год.
3. Ярослав Бош, кваліф. учит. дів. школи Прага X., чеська мова II, IV, VI, VII кл., — 13 год.
4. Іван Кобиляський, українська мова IV, VI, VII кл., філос. пропед. VII кл., вих. год. II, IV кл., — 15 год., господар кл. II., бібліотекар.
5. Остап Кравець, математика II, IV, VI, VII кл., фізика IV кл., — 18 год., господар VI кл.
6. Іван Майстренко, природознавство II, IV, VI, VII кл., хемія VI, VII кл., фізика VII кл., — 18 год., господар кл. VII.
7. Іван Паливода, українська мова II кл., малювання II, IV, VI, VII кл., креслення II кл., гімнастика I—II відділ, — 21 год.
8. Трохим Пасічник, до 1.XII.1926: укр. мова VII кл., спів II, IV, VI кл., — 10 год. З 1.XII.1926: на відпустці задля лікування.
9. Кость Подільський, латина VI кл., географія II, IV кл., господар кл. IV, — 12 год.
10. Степан Риндик, доц. Укр. Педаг. Інст., нар. геометрія IV, VII кл., — 6 год.
11. Марко Хлюр, історія II, IV, VI, VII кл., географія VI, VII кл., — 18 год., секретар Педаг. Ради.

### Учителі для необовязкових предметів:

12. Ніна Даченкова, лект. укр. Педаг. Інст., спів II, IV, VI кл. — 5 год.
13. Мирон Любичецький, лект. укр. мови на Карл. Унів., німецька мова IV, VI, VII кл., — 9 год.
- . Іван Паливода, ручна праця II, IV кл., — 4 год.
14. Шкільний лікар: Др. Микола Кметь.

### III. Хроніка установи.

Шкільний рік почався дня 1. вересня 1926. — Дня 28. жовтня відбулося свято роковин визволення чехословацького народу з ось такою програмою: вступне слово директора, виклад проф. Подільського, реферат О. Стажівної уч. VII кл., декламації, гра на бандурі, відспівання гімнів. — Дня 3. листопаду одвідував школу гість з Америки, п. М. Січинський. — В днях 14. — 31. січня наслідком епідемічного розповсюдження грипи в Празі навчання відбувалось неправильно, з перервами. — Дня 22. січня з приводу роковин соборної й самостійної У.Н.Р. намісць останньої лекції учні слухали споминів проф. Паливоди про події на Україні в того часу. — Дня 7. березня з приводу роковин народження пана Президента Ч.С.Р., Т. Г. Масарика, намісць першої лекції учні слухали святочного викладу директора про шкільні роки Масарика. — Дня 9. березня святковано під час двох останніх лекцій соті роковини народження укр. байкописця Л. Глібова; після реферату В. Макаренка, уч. VI кл., відбулась драматизована репродукція найкращих байок Л. Глібова під проводом проф. Кобицького. — День 24. квітня був присвячений Т. Шевченкові; в його честь відбувся шкільний поранок із вступним словом проф. Кобицького, рефератом В. Ковала уч. VI кл. про життя і творчість Шевченка на засланні, драматизованими репродукціями деяких віршів Шевченка, сценізованою виставою пісні Кобця «В Тарасову ніч» і співами гімназійного міш. хору під орудою проф. Дяченкою. — Шкільний рік закінчено 25. червня видачею свідоцтв.

### IV. Інспекція.

В днях 30. березня й 1. квітня 1927 відвідував окремі лекції у всіх класах гімназії інспектор установи Франтішек Лакоми, директор академичної гімназії в Празі.

### V. Шкільна лектура.

#### 1. З латинської мови.

Класа VI. C. Julii Caesaris: Comment. de bello Gallico (вид. Артимовича). I. 1—29, IV. 5, VI. 11—23, VII. 1—4. P. Ovidius Naso: Metam. I. 1—4, 89—162, 163—252, 253—312, 313—415. Fasti II. 381—422, 475—512, 639—684.

#### 2. З французької мови.

Класа VI. Jean de la Fontaine: La mort et le bûcheron, Le corbeau et le renard. Victor Hugo: La saison des semailles. Alfred Musset: Elégie.

#### 3. З чеської мови.

Класа VI. Kollář: Předpěv k «Slávy dcéri». Čelakovský: Výbor z Ohlasů písni českých a ruských. Erben: Kytice. Němcová: Pohádky. Čech: Dagmar. Jirásek: Ze «Starých pověstí českých».

Класа VII. Hus: Výbor z listů. Komenský: Z «Kšastu». Kollář: Předpěv. Čelakovský: Ohlas. Erben: Kytice z pověsti. Palacký: Výbor z řeči. Mácha: Máj. Němcová: Babička, Pan učitel. Havlíček: Král Lávra. Neruda: Písň kosmické. Čech: Ve stínů lípy, Slavie. Vrchlický: Legenda o sv. Prokopu. Zeyer: Kronika o sv. Brandanu. Myšlenky T. G. Masaryka.

### VI. Іспити зрілости.

В осінньому речинці 1926 приступили до іспиту зрілости: 9 абсольвентів б. матуральної групи при гімназії й 2 екстерністи (з б. матур. курсів у Йосефові й у Празі). Свідоцтво зрілости до студій у високій технічній школі набули: Митрофан Зарицький\*, Микола Косаківський, Оксана Лятуринська, Вален-

\* ) Значить: із відзначенням.

тина Макаренко. Свідоцтво зрілости до студій на університеті набув Всеволод Левицький. На півроку репробовані були: 3 абсолювенти. Серед іспиту відступили: 1 абсолювент і 2 екстерністи.

В лютому 1927 приступили до іспиту зрілости: 3 абсолювенти б. мат. групи і 5 екстерністів (зебільш з б. матур. курсів у Празі, Йосефові й у Подебрадах). Свідоцтво зрілости до студій у високій технічній школі набули: Евген Бартко, Микола Левицький, Степан Сірополко (екст.). Репробовані були: 1 екст. на півроку, 1 екст. на один рік, 1 екст. на неозначений час. Серед іспиту відступили 1 абс. і 1 екст.

Устні іспити зрілости в обидвох речинцях відбулися (20. вересня і 14. лютого) під головуванням делегата Мін. Шк. і Н. О. Франтішка Лакомого, директора академичної гімназії в Празі.

В літньому речинці допущено до іспиту зрілости 14 абсолювентів VII. комбінованої реальної класи й 8 екстерністів (зебільш із б. матур. курсів у Празі, Йосефові й у Подебрадах). Свідоцтво зрілости до студій у високій технічній школі набули: Михайло Антонович\*, Кость Деркач, Елсонора Іваненко, Макар Ілляшенко, Ростислав Каплинський, Арсен Котюк, Стефанія Кусьпісь, Юлія Кусьпісь, Олга Кушнір, Ілля Назаркевич, Володимир Павличук, Святополк Пачовський, Василь Савицький, Ольга Стахова\*, Іван Зябкин, Валеріян Михайлів, Степан Щеснюк, Віктор Прохазка.

Свідоцтво зрілости до унів. студій набули: Теодор Хомяк, Павло Караб. — Відступили від іспиту 2 екстерністи.

Устні іспити зрілости в цьому речинці відбулися в днях 30.VI—1.VII. під головуванням делегата Мін. Шк. і Н. О. проф. Осипа Урбана.

## VII. Фізичне виховання.

**Гімнастика.** Навчання гімнастики в шк. році 1926-7 як для хлопців, так і для дівчат, відбувалося в гімнастичній залі міської школи на Погорельці. Гімнастики вчилися обовязково учні клас II, IV і VI. в заг. кількості: 34 хлопців і 20 дівчат. Звільнені були 2 хлопці. Гімнастика велася в межах приписаної програми з пристосуванням до нових напрямків фізичного виховання.

**Руханикові** гри влаштовувано то в гімнастичній залі то на грищі таї ж школи. По 2 години було 18 ігор, по 1/2 години 9 ігор. В іграх брали участь усі хлопці й дівчата (54). Найбільших успіхів досягнуто в бігу на коротку дистанцію, у скаканні та в валі-болу.

Спортивні дружины (валі-бол, баскет-бол і ручний бол) вправлялися систематично в грах, зебільш у неділі і свята, і брали участь у змаганнях із подібними іншими дружинами. Змагань було: а) валі-болевых 4, а то: 1. Український Лев — Sokol Hradčany, 0:2, 2. Ruda Hvězda Hradčany, 3:0, 3. U.S.S.K., 1:2, 4. Černovice, 4:1, б) баскетболевых 9, а то: 1. Укр. Лев — Ušednici Karlín, 7:4, 2. Sokol Košíře, 7:8, 3. У. М. С. А., 22:13, 4. Запасова дружина, 58:8, 5. У.М.С.А., 6:11, 6. Sokol Košíře, 13:6, 7. У.М.С.А., 12:4, 8. Sokol Košíře, 4:2, 9) V.S.S., 2:0.

Вправи в Соколі. На гімнастичні вправи для молоді в чеському «Соколі» на Градчанах ходило 5 учениць.

## VIII. Виховання у «Пласті» .

(Звідомлення проф. К. Подільського).

У звіті Дирекції за минулий рік було завважено, що «безуспішно закінчилася спроба згуртувати учнів у класні громади, а ці в одну шкільну громаду», щоб таким чином дати молоді той необхідний ґрунт, на якому учні мали б спроможність виховувати самих себе до організованого життя й праці задля спільногодобра, та щоб так могли виховуватися з їх характери, а їхні ріжноманітні творчі сили могли знайти пригожий ґрунт для свого вияву, розвитку й вправи. Під враженням такого неуспіху почалася в цьому шк. році енергійна й продумана праця в напрямку доцільної розбудови пласту в гімназії, який має саме метою виховання людини, тілом і духом як найкраще розвиненої, відданої сер-

цем своєму народові, людини шляхотної й інтелігентної, дисциплінованої, бадьорої в життю, практично активної й самостійної, здатної в тих чи інших неперебачених обставинах допомогти собі власними силами.

Модифікація в первісному плані школи, вже в процесі скавтської практики, поставила намісць класових громад менші і зручніші для праці пластові гуртки, обєднані у відділи, а намісць шкільної громади обєднання відділів. Із дівчат організовано окремі гуртки, а ці обєднано в окремий відділ. Усі пластуни й пластунки школи під цей час уявляють уже з себе одну суцільну організацію, яка нараховув 91 членів (64 хлопців і 27 дівчат). В квітні 1927 Пласт укр. гімназії ввійшов у склад Союзу Скавтів Ч.С.Р. і таким чином наступило рівночасно фактичне його обєднання з чеськими скавтами на ґрунті практичної діяльності.

В шк. році 1926-7 пластуни (ки) гімназії мали до 200 гуртових сходин, біля 20 сходин у відділах, 5 сходин цілого Пласти й 12 прилюдних виступів. Більших прогульок в околиці Праги влаштовано 13, в районі: Шарка, Подбаба, Роатони, Ліпани, Штховіце й Святоянське Провди, Гостівіце — Біла Гора, Подебради, Гвозда, Седльце і т. д. Наукових прогульок було 6, з них 5 для огляду історичних памяток Праги а 1 для огляду Господарської Вистави. З прилюдних виступів слід відзначити: 1. Свято Миколи (18.XII.1926) з виставою п'єси «Чудо св. Миколи». 2. 8 літературних поранків із самостійними рефератами учнів на літературні й наукові теми та з концертною частиною. Із них 1 поранок був присвячений Т. Шевченкові, а 1 Т. Г. Масарикові. 3. Різдвяна Ялинка (7.I.1927) з різноманітною концертною програмою, забавами й танцями. 4. Шкільний Великдень (4.IV.1927) з концертним відділом задля привітання гостей свята: секретаря Мін. Зак. Справ, п. Слями, голови Союзу Скавтів Ч. С. Р., п. Свойсіка, і ректора Укр. Педаг. Інституту, проф. Др. Сімовича. 5. Участь у змаганнях чеських пластових частин, у похоронах бл. п. проф. В. Коваля, у святі відкриття памятника борцям за волю України, у Ліберці.

Вакації 1925 провели пластуни гімназії на Словаччині в таборі У.М.С.А. на Ораві, а 1926 в пластових таборах на Підкарпаттю. З розвитком Пласти значно зміцнився спортивний рух серед молоді гімназії. Рівночасно пластова практика прикладної моралі (добро чинити) чимало причинила до морального удосконалення молоді, виховуючи кожного пластуна в дусі шляхотного альтруїзму. В результаті спільної діяльності в Пласти молодь сконсолідувалась. Успішність шкільної праці піднялась; головний обов'язок пластуна — не одставати в науці. Окрім цього значна скількість учнів училися шевства, плетення сіток, фотографування і т. п. Пласт закладає власну бібліотеку й розпоряжує власним фотоапаратом.

Прихильні нотатки про діяльність Пласти Укр. Гімназії в Празі подавала навіть закордонна європейська пластова преса. Із чеських пластових часописів давали звідомлення: Skaut-Junák i Vudce. Успіхи цьогорічної праці в «Пласті» дають підставу для дальших гарних сподівань. Період буйної початкової праці вже пройшов і пройшов з добрим вислідом.

## IX. Шкільно-наукові екскурзії.

В шк. році 1926-7 відбулось 5 історичних екскурзій під проводом проф. Подільського й 14 природознавчих екскураїй під проводом проф. Майстренка. Історичні екскураї мали метою поглибити історичні знання учнів через безпосереднє познайомлення з тими слідами культури минулих діб, які залишилися на Граді, Старому Наместі, на Малій Страні і т. п. Учні оглянули 28 важніших істор. об'єктів (валь, костелів, будинків і палаців). — Друга серія екскурзій була доповненням шкільних лекцій із природознавства. Із них були: 1 — загальна до звіринця цирку Клюдського, 3 — класові до акварія, 6 — до парків у Празі та лісу за Прагою, 4 — до зоологічних, ботанічних та геологічних збирок у Нар. музею.

Театр відвідали учні 3 рази: 1. Нар. Дівадльо, VII класа, Шекспіра «Гамлет», 2. Укр.amat. театр, усі класи, Ніщинського «Вечерниці», 3. Ляльковий театр, молодші класи, «Кашпарек у пеклі».

**Вистави** оглянули учні 4: 1) Господарську виставу (hosp. veletrhy) під пров. проф. Подільського; 2) виставу чеської книжки під пров. проф. Боша; 3) шкільну виставу на Погоржельці під пров. проф. Подільського; 4) виставу Пласт. мистецтва Укр. Студії під пров. проф. Паливоди.

## **X. Практичні вправи студентів Укр. Педагог. Інституту.**

В шк. р. 1926-7, як і у минулому році, гімназія була школою педагогичної практики для студентів Укр. Педаг. Інституту, які дали самостійних пробних лекцій: з української мови й історії літератури — 38 (проводив проф. Л. Білецький і лект. Г. Омельченко), з історії — 35 (доц. Хв. Слюсаренко), з географії — 20 (доц. др. М. Дольницький), з природознавства — 3 (лект. Е. Малик), з математики — 2 (проф. Н. Іщук-Шульгина), зі співу й музики — 14 (лект. Н. Дяченкова). Теми для пробних лекцій підбирали учителі гімназії відповідно планові й поступові навчання.

## **XI. Збірки книжок і шкільного приладдя.**

На придбання книжок і приладдя витрачено з 1.IX.1926 до 15.VI.1927:

- |    |           |  |
|----|-----------|--|
| 1) | 7,920·00  | Кч. від Мін. Шк. і Н. О.                 |
| 2) | 13,353·90 | Кч. із місячних дотацій Мін. Зак. Справ. |

Разом: 21,273·90 Кч.

З того бібліотека: 10,076·78 Кч. (книжки — 7,130·68 Кч., карточка — 424 Кч., навч. таблиці — 574·50 Кч., оправа книжок — 1947·60 Кч.) Прибуло: 277 чисел, 717 кн. Заг. стан: 548 чисел, 1426 кн.

Приладдя для історії й географії: 1935·50 Кч. Прибуло: 10 інв. чисел. Заг. стан: 30 інв. чисел.

Приладдя для природознавства, хемії й фізики: 3812·60 Кч. Прибуло: 12 інв. чисел. Заг. стан: 49 інв. чисел.

Приладдя для математики й нар. геометрії: 3723·02 Кч. Прибуло: 24 інв. чисел. Заг. стан: 40 інв. чисел.

Приладдя для малювання: 630·50 Кч. Прибуло: 29 інв. чисел. Заг. стан: 35 інв. чисел.

Шкільний інвентар (2 шафи, звінок, печатки, нумератор, фотографії): 1095·50 Кч.

## **XII. Касовий звіт.**

за час 1.IX.1926—15.VI.1927.

(Рахунки кас. книги чч. 1—297).

Прибутки: 9415·03 Кч. — касова решта з р. 1925/6; 150,000 Кч. — асигнації Мін. Зак. Справ по 15.000 Кч. місячно; 1.500 Кч. допомога хворому учит. П.; 7920 Кч. — допомога Мін. Шк. і Н. О. на приладдя. Разом: 168,835·03 Кч.

Витрати: 115,450 Кч. — пед. персонал (із допомогою на лік. для учит. П.); 7,828 Кч. — шкільна послуга: 10,481 Кч. — шк. помешкання: 21,273·90 Кч. — бібліотека й приладдя (див. XI); 6,398·40 Кч. — шкільні потреби для бідних учнів; 670·80 Кч. — екскурзії, театр і т. п.; 197·20 Кч. крейда і т. п.; 158 Кч. — покриття шкіл; 927·60 Кч. — шкільні друки; 811 Кч. — переклади, переписка, діловодство; 523·15 Кч. — канц. потреби, листування, посилки; 213·90 Кч. — матур. іспити; 540 Кч. — нострифікація мат. свідоцтв і герб. значки; 3,362·08 Кч. — касова решта. Разом: 168,835·03 Кч.



### XIII. Статистичний перегляд.

(Число зі знаком + показує учениць, число праворуч угорі показує приватистів, а ліворуч унизу госпітантів).

1. Скількість.	К л а с а				Разом
	II	IV	VI	VII	
На поч. шк. р. 1926-7	14+5	11+ <sub>1</sub> 9	12+6 <sup>1</sup>	17+5	54+ <sub>1</sub> 25 <sup>1</sup>
Серед року вступили	—	—	—	1+0	1+0
Разом прийн.	19	21	21	29	90
З того учнів інших шкіл	9	11	13	9	42
З того учнів тої ж шк.	10	10	8	20	48
Серед року виступили	—	1	5	10	16
Разом на кін. 1926-7	19	20	16	19	74
В тому числі:					
звич. учнів .....	14	9	9	13	45
звич. учениць .....	5	9	5	5	24
приватистів .....	—	1	—	—	1
приватисток .....	—	—	2	—	2
госпітантів .....	—	—	—	1	1
госпітанток .....	—	1	—	—	1
2. Місце народж.					
Рад. Україна .....	7+2	7+2	4+2	14+1	122+7
Укр. зем. під Польщею	5+2	3+4	3+0	8+4	19+10
Куб., Бук., Бес., Підк.	0+1	0+1	2+0 <sup>2</sup>	—	0+2 <sup>2</sup>
Чужі країни .....	2+0	0+1 <sup>2</sup>	0+3	1+0	3+15
3. Приміщення.					
У Празі, в інтернаті ..	12+5	9+ <sub>1</sub> 8	6+1	2+0	29+ <sub>1</sub> 4
,, у батьків ....	1+0	—	2+3	1+2	4+5
,, у чуж. під догл.	—	0+1	—	16+3	16+4
За Прагою у батьків	1+0	0 <sup>1</sup> +0	1+1 <sup>2</sup>	—	2 <sup>1</sup> +1 <sup>2</sup>
,, у чуж. під догл.	—	—	—	5+0	5+0
4. Держ. принадлежність.					
У.С.С.Р .....	8+3	7+4	5+4 <sup>1</sup>	8+1	28+12 <sup>1</sup>
П.Р. ....	6+2	3+4	3+0	5+4	17+10
Ч.С.Р. ....	—	0+1	1+0	10+0	1+1
Румунія .....	—	—	0+0 <sup>1</sup>	—	0+0 <sup>1</sup>
Невирішена .....	—	—	0+1	—	0+1
5. Рідна мова.					
Українська .....	14+5	9 <sup>1</sup> + <sub>1</sub> 9	9+5 <sup>2</sup>	13+5	45 <sup>1</sup> +24 <sup>2</sup>
Чеська .....	—	—	—	10+0	10+0
6. Релігія.					
Православна .....	8+3	10+ <sub>1</sub> 3	5+4 <sup>1</sup>	19+1	32+11 <sup>1</sup>
Греко-католицька ..	6+2	0+5	3+1 <sup>1</sup>	4+4	13+12 <sup>1</sup>
Безконфесійні .....	—	1+0	1+0	—	2+0

	К л а с а				Разом
	II	VI	VI	VII	
<b>7. Вік.</b>					
Народж. перед 1900	—	—	—	—	12+0
„ 1902 .....	—	—	—	—	1+0
„ 1904 .....	—	—	0+1	2+0	2+1
„ 1905 .....	—	—	—	1+0	1+0
„ 1906 .....	—	—	—	2+0	2+0
„ 1907 .....	—	—	—	3+1	3+1
„ 1908 .....	—	—	—	0+1	0+1
„ 1909 .....	—	1+1	0+0 <sup>1</sup>	0+1	1+2 <sup>1</sup>
„ 1910 .....	—	4+ <sup>1</sup> 3	2+2	2+2	8+ <sup>1</sup> 7
„ 1911 .....	2+0	0+2	6+2 <sup>1</sup>	—	8+4 <sup>1</sup>
„ 1912 .....	4+2	3+3	1+0	—	8+5
„ 1913 .....	2+1	2+0	—	—	4+1
„ 1914 .....	2+1	—	—	—	2+1
„ 1915 .....	4+1	—	—	—	4+1
<b>8. Необов. предмети.</b>					
Німецька мова .....	—	9+9	9+5	(Обов.)	18+14
Спів .....	14+5	9+9	9+5	—	32+19
Ручна праця .....	14+5	9+9	—	—	23+14
<b>9. Класифікація.</b>	I	III	V	VI	
a) допов. шк. р. 1925-6:					
Повторн. іспит склали	—	1+2	—	—	1+2
„ . не скл.	1+0	0+1	1+0	—	2+1
Заг. висл. в шк. р. 25-6:					
Визначно здатні ....	2+0	1+1	1+0	1+2	5+3
Здатні .....	7+1	6+2	3+4	14+3	30+10
Нездатні .....	1+0	1+1	1+0	—	3+1
Некласифіковані ....	—	—	—	2+0	2+0
b) На кін. шк. р. 26-27:	II	IV	VI	VII	
Визначно здатні ....	1+0	1+1	1+0	1+2	4+3
Здатні .....	9+2	6+7	6+4	8+3	29+16
Нездатні .....	—	—	—	3+0	3+0
Повторні іспити....	4+3	2+1	2+0	—	8+4
Некласифіковані ....	—	—	0+1	1+0	1+1
<b>Р а з о м</b> ....	<b>14+5</b>	<b>9+9</b>	<b>9+5</b>	<b>13+5</b>	<b>45+24</b>

#### XIV. Спис учнів під кінець шк. року.

**Класа II.** 1. Катерина Біла, Горайці (Галичина). 2. Людмила Богун, Кіцмань (Буковина). 3. Михайлло Бугаїв, Полтава. 4. Марія Грицик, Горайці (Галичина). 5. Святослав Заклинський, Кутна Гора (Чехія). 6. Евген Кошук, Піщанка (Поділля). 7. Василь Кравчук, Київ. 8. Богдан Лисий, Демна (Галичина). 9. Евген Лисий, Кошляки (Галичина). 10. Володимир Маруняк, Рожубовичі (Галичина). 11. Мирослав Маруняк, Рожубовичі (Галичина). 12. Мирослав Риндик\*, Бирзулля (Поділля). 13. Михайлло Опаренко, Київ. 14. Олександра Тимешко, Київ. 15. Всеволод Трутенко, Глухів (Чернігівщина). 16. Василь Хома, Терпилівка (Галичина). 17. Микола Шаповал, Нові Санжари (Полтавщина). 18. Софія Сквирчинська, Хотин (Поділля). 19 Олександер Якубовський, Петровськ (Кавказ).

\* ) Із відзначенням.

**Класа IV.** 1. Анна Бинь, Каліш (Польща). 2. Тетяна Воронкевич, Модлін (Польща). 3. Олег Гарасимів\*, Комарно (Галичина). 4. Микола Гудай, Київ. 5. Всеvolod Змієнко, Одеса. 6. Юрій Каплинський, Олександрівськ (Катеринославщина). 7. Іванна Корженевська, Рокшиці (Галичина). 8. Зинаїда Кравчук, Київ. 9. Віктор Кучерів, Кременець (Волинь). 10. Лев Неділько, Переяслав (Полтавщина). 11. Мирослава Онищук, Карлів (Галичина). 12. Олена Паславська, Любачів (Галичина). 13. Марія Підмалівська, Бичків (Підкарпаття). 14. Ірина Стакова\*, Перемишль (Галичина). 15. Ірина Тимешко, Чернігів. 16. Вячеслав Трутенко, Глухів (Чернігівщина). 17. Василь Химич, Житомір (Волинь). 18. Микола Юзефович, Лисянка (Київщина). 19. Приватист Евген Приходько, Камянець Подільський (Поділля).

**Класа VI.** 1. Марина Антонович, Київ. 2. Борис Галаган, Студзівка (Бесарабія). 3. Всеvolod Гарасимів, Комарно (Галичина). 4. Мирослав Григоріїв, Камянець Под. (Поділля). 5. Маркіян Добровський, Ворона (Галичина). 6. Марія Калбер, Тарнобжег (Польща). 7. Володимир Коваль, Київ. 8. Галина Мазепа, Петроград. 9. Василь Макаренко\*, Київ. 10. Роман Пачовський, Рава Руська (Галичина). 11. Микола Підмалівський, Бичків (Підкарпаття). 11. Сергій Татаруля, Глухів (Чернігівщина). 13. Тетяна Шаповал, Максимівка (Полтавщина). 14. Оксана Шимановська, Лозанна (Швейцарія). 15. Приватистка Калина Бозпалко, Чернівці (Буковина). 16. Приватистка Галина Івасюк, Армавір (Кубань).

**Класа VII.** 1. Михайло Антонович\*, Флоренція (Італія). 2. Кость Деркач, Перегуди (Чернігівщина). 3. Єлеонора Іваненко, Бердичів (Київщина). 4. Макар Ілляшенко, Плиски (Чернігівщина). 5. Ростислав Каплинський, Олександровськ (Катеринославщина). 6. Арсен Котюк, Вел. Дорогостай (Волинь). 7. Стефанія Кусьпіськ, Ліско (Галичина). 8. Юлія Кусьпіськ, Стрий (Галичина). 9. Ольга Кушнір\*, Дунаїв (Галичина). 10. Петро Любачівський, Озірна (Галичина). 11. Володимир Михайленко, Берестечко (Волинь). 12. Ілля Назаркевич, Дернів (Галичина). 13. Володимир Павлічук, Антоніни (Волинь). 14. Святополк Пачовський, Рава Руська (Галичина). 15. Петро Росторгуїв, Житомір (Волинь). 16. Василь Савицький, Борівка (Поділля). 17. Лев Сікорський, Нове Місто (Галичина). 18. Ольга Стакова\*, Перемишль (Галичина).

## XV. Матеріальна підтримка учнів.

Стан під кінець шкільного року 1926-7:

На допомозі	класи гімназії						Разом	Місячна допомога Мін З С.
	II	IV	VI	VII	Підгот. курси I-III кл.	Дом. підготування до II-VI кл.		
Міністерства інтернаті ..	12+5	9 <sup>1</sup> + <sub>1</sub> 8	6+1	2+0	16+12	3+3	50+30	1.800 Кч. на адм. інт.
Зак. поза ін- тернат.	—	0+1	2+1 <sup>1</sup>	8+3	1+1	2+0	11+7	37 240 Кч на дітей
Справ.								
На утриманні батьків	2+0	—	1+3 <sup>1</sup>	3+2	Разом ....	98	39.040 Кч.	
					—	—	7+6	—
					Разом ....	111	39.040 Кч.	

Інтернат поділяється на 2 відділи: — для хлопців, у військовому бараці при вул. Шефлего ч. 5. на Погорельці, — для дівчат, у бараці Черв. Хреста під Кадеткою. Управа інтернату спочивала в руках проф. гімназії М. Хлюра та 2 виховників: п. І. Лисого для хлопців і пані В. Кандиби для дівчат. Кермівним органом для інтернату була Господарська Комісія, в якої склад входили: проф. Др. Гула, делегат Сенату Укр. Педаг. Інституту — голова, 2 представники Педаг. Ради гімназії — О. Кравець і В. Багацька, управитель інтернату. Комісія збиралась що тижня для вирішення всіх справ фінансового, адміністративного й виховного характеру.

П р и м і щ е и н я дів. відділу здорове й доволі пригідне. Хлопячий відділ знаходить все ще з боку приміщення в дуже некористних умовах.

**У т р и м а н и я** обходиться місячно в пересічному сумаю 400 Кч. З того оплачувані харчі, одяг і взагалі все, що до повного утримання належить. З браку власної кухні інтернатчики обідають та вечеряють в ресторані за ціну 7.50 Кч. на день за особу. Сніданки і т. п. варять собі самі. Денний прожиток коштує 10 Кч. на особу.

**О к р е м а д о п о м о г а** М і н. Зак. Справ. Зімою, щоб забезпечити учнів перед простудою, Мін. Зак. Справ асигнувало 20.000 Кч. на купівлю теплої постелі. Кожний із інтернатчиків отримав по 2 коци й 3 простирадла.

**Л і к а р с ь к о - с а н і т а р и й** д о г л я д виконував др. М. Кметь. Раз у місяць відбувався медичний огляд усіх інтернатчиків. Хворі перевозились здебільш на клінічне лікування. Для випадків легких захворюнь інтернат разпоряджав власною аптекою (дарунок Чсл. Черв. Хреста). Що тижня була обовязкова купіль у міській лазні на Сміхові.

**Ж и т т я** в обидвох відділах проходило згідно з регуляміном, встановленим Педаг. Радою гімназії. Вільні дні використовувались для прогулок, забав, одвідин кіна, театру і т. п. До налагодження й збагачення життя учнів (-ениць) інтернату спричинився дуже Пласт гімнасії.

На початку шк. року було в інтернаті: 58 хлопців і 25 дівчат. Серед року прибуло 11 хлопців і 5 дівчат. Відійшло 10 хлопців на прив. помешкання, 9 хлопців відіхало з Праги. Під кінець року було: 50 хлопців і 30 дівчат.

## Оповіщення.

### 1. Вступні іспити відбудуться:

а) до I класи — дня 2. вересня,

б) до клас III, V, VII — дня 2. і 3. вересня

в будинку Будовцової школи на Малій Страні.

2. Повторні й додаткові іспити — дня 2. вересня.

3. Прохання про приняття нових учнів, з долученими шкільними свідоцтвами, можна вносити до 31. серпня на адресу: Ředitelství ukr. soukr. ref. reál. gymnasia, Praha II. ul. Školská 8-IV, Kanc. Ukr. Ped. Ústavu.

4. Прохання про допущення до іспиту зрілості перед іспитовою комісією укр. реальnoї гімназії в Празі належить вносити на 3 місяці перед іспитовим речинцем. Найближчий речинець — лютий 1928.

5. Навчання пічнеться дня 5. вересня в год. 1<sup>20</sup>.

## Список шкільних книжок.

### A) У шк. році 1926-7.

**Класа II.** Крушельницький: Чит. VI. Курило: Грам. укр. мови I. — Květen III. Müller: Mluvnice I. — Pover et Vojtíšek: Uč. franc. I. — Чайківський: Серед. віки. — Іванов: Позаевроп. країни (II). Brunclík—Machát: Atlas zeměr. — Červenka: Aritm. II. tř., Valouch: Měřictví, — Вагнер: Природознавство II і III.

**Класа IV.** Крутельницький: Чит. VIII. Домбровський: Укр. стил., Укр. поет. — Jursa: Čít. II., Müller: Mluvnice II. — Pover et Vojtíšek: Uč. franc. II—III. — Калинович: Нім. чт. I. — Віппер: Старі віки. — Іванов: Європа (III). Nikolau: Zeměpis IV. Рудницький: Україна. — Bydžovský: Aritmetika I d., Vojtěch: Geom. IV—V tř. — Гірняк: Мінер. і хемія. — Шіндлер: Фізика. Огоновський-Левицький: Фізика для низ. кл. — Pithard-Seifert: Zákl. deskr. geom. pro rrg.

**Класа VI.** Возняк: Старе укр. письменство. Крушельницький: Вибір з укр. письм. I., Радзикевич: Курс іст. укр. письм. — Horčicka: Čítanka III. Müller: Mluvn. III. Caha: Stručné děj. lit. čes. — Kudrnovský: Cvičebn. lat. VI. tř. Kudrnovský: Lat. mluvnice pro rrg., Schenk; Caes. Comment., Brant, Ovidius. — Pover et Vojtíšek: Čít. III, Pover et Vojtíšek: Lectures., Pover et Vojtíšek. Grammaire franc. — Віппер: Нові віки. — Nikolau: Zeměpis pro vyš. tř. — Bydžovský: Aritm. d. II. Vojtěch: Geom. VI tř. Bydžovský-Vojtěch: Sbírka úloh, Valouch: Logaritmy. — Кравс - Цегельський: Основи хемії.

**Класа V.** Возняк: Старе укр. письменство. Барвінський: Історія укр. літератури I. — Jursa: Čít. III, Müller: Mluvnice II. — Kudrnovský: Cvičeb. jaz. lat. V. tř. — Kudrnovský: Lat. mluvnice pro rrg. — Schenk, Caes. Comment. Pover et Vojtíšek: Uč. franc. III., Pover-Vojtíšek: Lectures, Veselý-Jež: Němčina II tř. — Віппер: Середні віки. — Іванов: Європа (III). Nikolau: Zeměpis vyš. tř. — Bydžovský Aritmetika I d. Vojtěch: Geom. IV—V tř. Bydžovský Vojtěch: Sbírka úloh. — Верхратський-Сметанський: Ботаніка. — Кравс—Цегельський: Основи хемії. Гірняк: Мінер. і хемія.

**Класа VII.** Крушельницький: Вибір з укр. письм. I i II., Барвінський: Іст. укр. літ. II. — Тоžička: Čít. IV. Gebauer—Ertl: Krát. mluvnice čes., Götz: Stručný přehled lit. české. — Salustius: Jugurtha. Novák, Livius. Novák, Cic. in Catil. Neudert, Vergilius. Огоновський: Лат. грам. II. — Pover et Vojtíšek: Lectures. Pover et Vojtíšek: Grammaire franc. Ježek—Kašík: Lesebuch V—VI Kl. Віппер: Нові віки. Грушевський: Ілюстр. іст. України. — Іванов: Європа (III). Nikolau: Zeměpis vyš. tř. Bydžovský, як VI кл. Vojtěch: Geom. VII tř. Valouch: Logaritmy. — Левицький: Фізика. Jeništa—Mašek—Nachtikal: Fysika. Pithard — Seifert: Zákl. deskr. geom. pro rrg.

В Празі дня 1. липня 1927.

Д-р Я. Ярема  
директор.

**Tiskem »LEGIOGRAFIE«, Praha-Vršovice, Sámová 665.**